

FIGYELŐ

Szépirodalom

KONTRA FERENC:

Wien *A sínen túl*

Gyermekkorunkból felderengenek szakadt képdarabok. Szavak, illatok, mumusok az ágyunk mellett. Nehéz szabadulni. Sétálunk az utcán, megcsapja orrunkat egy szag, és ettől, ki tudja, miért, a hátsó kert, egy festmény vagy egy arc ugrik elénk. A képek váratlansága riasztó, és lehetetlen napról napra albumba rendezni sziklányi súlyú pillanataink kis lapocskáit.

Kontra Ferenc elbeszélőjének, Wiannak is muszáj kívülállóként rendeznie életét. Átlépett már néhány sínt, van, amit véglegesen, de lelkifurdalásának fémdarabjait épp hogy lerakta. Ezt azonban a regény elején még csak nem is sejtjük. Hiszen a kép csupán az utolsó puzzledarab beillesztése után látható egészen. Az író pedig türelmesen és finom eszközökkel illesztgeti a mozaikrészeket. A rámától indulva.

Finom árnyalatokat, ecsetvonásokat, lassan kirajzolódó alakokat,

téli színeket látunk a kereten. És nem értjük. Az első fejezet cetlizei a gyermekkor aranyporává változnak. Aztán a tündérből anya, a vonat hangjából ördög, ördögből gyermekkori barát lesz. Talán éppen ezek a váratlanul érkező, törékeny fajanszrészletek, amelyek miatt ott érezzük magunkat a Stephansdom térdeplőjén vagy a hideg padlástérben, anya és fia mellett. Riadtan lapozunk lapról lapra, és az árnyak csak növekednek.

A vasút melletti gyermekkor olaszszagába és homályába jutunk.

Az az érzésünk, hogy nem is regényt olvasunk, csak képeket nézegetünk, amelyeket csupán az elbeszélő emlékpuzzle-jának egymásba harapó, „félkörívesre formázott fogainak”

spontán érintkezése alakít történetté. Ez azonban kevés lenne ahhoz, hogy a felrémelő emlékek összefüggővé váljanak. A kirakódarabok közelről vizsgálva, egymás mellé helyezve sem alkotnak egészt. „Az élek permanensen szétválnak mindent”: a részletek önmagukban érthetetlenek.

Az első utalás, a *Living in a box* például hirtelen orrba üthet, épp vá-

ratlansága miatt; a történet fonálához nem kapcsolódik, hiszen amikor olvasás közben nagyítóval vizsgáljuk az író „festményét”, mondatról mondatra értelmezve, még nem látjuk az ecsetvonás kapcsolatát a történet nagy képével. Így lehetünk az ágyon szálló aranyporral és a gyermek láthatatlan kavicsokkal szórt útjával. De a kirakó türelemjáték; csak lassan, a többi mozaikdarabka értelmezésével együtt látjuk meg jelentését. Később azonban pont az ehhez hasonló, elsőre oda nem illő fogalmak visszatérései válnak egy *akvarell* végző ecsetvonásává, melyben az alkotó színek nemcsak összeérnek, hanem egymásba is mosódnak, így a történetnek folyamatos fonala, a kirakónak mintája lesz.

Paradox módon ugyan, de hasonló összetartó elem a sín, ami azon kívül, hogy a Végállomásvárosba való megérkezés jelképe, egyben határjelölő is. Még ha önkényes és értelmetlen is, az azon túl élőknek többet jelent: lelki, emberi határ átlépése. Paradox mivoltát pedig az adja, hogy ugyanez a sín, ami ilyen éles határt jelent, az „inneniek” gyermekkori rémei által össze is tartja a regény szereplőit, mint a *Kramphauze*, az aláverőcsákány az egymás mellett futó síneket. Így a geometria törvényei alapján elvben soha össze nem futó párhuzamok a történet során egymást metsző egyenesekké, történetekké válnak.

Wian a szemünk előtt nő fel; az első fejezetben még tündér, aztán egy beteglátogatás alkalmával már belső énje fogja le kezét, hogy ne anyja vezérelje. Ettől fogva tapogatja saját útját és képes elszakadni a gyermekkortól. És a történet még csak ekkor kezdődik. A vesztelő vonat talán elindítja majd egy szereplő, akitől a legkevésbé várnánk. A kép ugyanis csak akkor igazi, ha egy arc sem hiányzik róla. Kontra regényében is összeállnak végül a figurák.

Fekete-fehér fotó. A címlapon két alak egy tó mellett és egy Volkswagen bogár. Furcsának hatnak emellett az élénk sárga betűk. Kiábrándító, amikor egy címlap üzenetét a regény első fejezeteiben megértjük, ám Kontra Ferenc a legmesteribb kirakóművészként helyezgeti a kockákat, hogy a puzzle középső darabja, a csoportkép utolsó alakja csak legvégül kerüljön a rájába – a regény a borítójába.

DÉRI ESZTER

(*Helikon Kiadó, Budapest, 2006,*
224 oldal, 2490 Ft)

FÁBIÁN LÁSZLÓ:

...gyanánt
Regény Könyves Kálmánról

Fábián László *...gyanánt* című regénye mintegy várható folytatása az